

RETSHÅNDHÆVELSENS PROBLEMER ENDNU EN GANG

Af ekspeditionssekretær *Verner Goldschmidt*

Siden overbetjent Vesterbirk skrev ovenstående artikel, er de problemer, han behandler, indgående blevet drøftet på kredsdommermødet i Godhavn i begyndelsen af juli. Jeg deltog i mødet som ministeriets repræsentant og havde lejlighed til at høre såvel dommernes som politiets syn på spørgsmål vedrørende antallet af politifolk i Grønland, kriminallovens anvendelse i praksis samt gennemførelsen af videnskabelige undersøgelser af, hvorledes loven og dermed hele retshåndhævelsesapparatet fungerer. Jeg havde også lejlighed til overfor de pågældende at gøre rede for ministeriets synspunkter.

Da der således på mødet blev taget stilling til de punkter, som overbetjent Vesterbirk behandler i sin artikel, har jeg, da jeg af redaktionen blev gjort bekendt med artiklen, fundet det rimeligt, at læserne af Vesterbirks redegørelse i umiddelbar tilknytning dertil bliver orienteret om, hvad man på de for offentligheden åbne møder mente om de pågældende problemer.

Hvad først angår spørgsmål vedrørende udvidelse af politiet i Grønland gik ikke alene politiets repræsentanter ind herfor, men de understøttedes også stærkt heri af dommere fra de byer, som idag er politiløse. Fra alle sider fremhævedes imidlertid ønskeligheden af, at udvidelsen som mål skulle have at tilføre landsdelen mere grønlandsk politi, og at politifolk kun burde udsendes hervedfra når og så længe, man ikke var i stand til at finde egnede emner i den lokale befolkning. Det anførte synspunkt indebærer, at man ihvertfald ikke fra overbetjentenes side ønsker nogen varig udvidelse af grønlandskommissionens foreslåede ordning med 5 danske overbetjente, og at man tilslutter sig det grundsynspunkt, som også den juridiske ekspedition nåede til og som forudsattes ved gennemførelsen af den grønlandske retsplejelov, at målet må være at nå frem til et politi rekrutteret af landsdelens egen befolkning.

Jeg kunne i det store hele tilslutte mig disse synspunkter, men understregede stærkt betydningen af, at der sikredes ministeriet så fyldige, talmæssige oplysninger som muligt om omfanget af kriminaliteten i Grønland og om politiets arbejde i det hele taget, derunder arbejdet med civile og sociale opgaver. Det måtte

erkendes, at der kunne bestå visse vanskeligheder ved indsamlingen af disse oplysninger, men den juridiske ekspedition havde gjort det, og det var gjort så mange andre steder i verden, så der var grund til at tro, at det også nok skulle kunne lade sig gøre nu.

Vedrørende spørgsmålet om kriminalloven i praksis gav politimester Simony en indgående redegørelse, efter at de herhenhørende problemer i enkeltheder var blevet drøftet i møder med over- og politibetjente, hvori også jeg tog del. Politimesteren gjorde gældende, at loven havde vist sig at være et godt instrument, at dens forbrydelsesbegreber dækkede behovet, men at dens oversættelse til grønlandsk var mangelfuld, hvorfor rettelser burde foretages.

Politimesteren kom derefter ind på spørgsmålet om fuldbyrdelse af foranstaltninger navnlig tvangsuddannelse og tvangsarbejde. Han påpegede, at folk, der var dømt til disse foranstaltninger, ikke i samme omfang som tidligere kunne anbringes hos private erhververe, idet han dog samtidig understregede, at der i så henseende er stor forskel mellem de sydligste og nordligste distrikter på den ene side og distrikterne i Mellemgrønland på den anden. Mulighederne for at gennemføre de nævnte foranstaltninger i det sydligste og nordligste Grønland på traditionel vis er langt større end i de øvrige distrikter. Politimesteren fandt, at vanskelighederne ville kunne afhjælpes først og fremmest ved, at man i forbindelse med sanatoriet i Godthåb indretter et hjem, hvor man kan anbringe personer, som er dømt til tvangsarbejde og til hvem, man ikke har kunnet finde andet anbringelsessted; han henviste i denne sammenhæng til det hjem for forvarede, som allerede er etableret i Godthåb i tilknytning til sanatoriet.

Politimesteren gav udtryk for den opfattelse, som jeg ganske tilsluttede mig, at et hjem for personer idømt tvangsarbejde kun burde anvendes i tilfælde, hvor det ikke viste sig muligt at få anbragt pågældende hos en privat erhverver. Jeg understregede de anførte synspunkters vigtighed og tilføjede, at det netop var i kriminallovens ånd, at man på denne måde udnyttede alle forhåndenværende muligheder for at give de kriminelle den behandling, der under hensynstagen til deres individualitet og miljømæssige baggrund, havde størst udsigt til fremover at holde dem fra forbryderbanen. Det ligger iøvrigt i disse synspunkter, at den omstændighed, at man endnu ikke har fået indrettet det tilstrækkelige antal steder til anbringelse af domfældte personer, ikke giver grundlag for den antagelse, at loven eller dele af den skulle være forældede. Ganske de samme problemer ville man komme ud for, hvis man indførte den nugældende danske straffelov eller en hvilken som helst anden straffelov i Grønland, medmindre man da valgte at sende domfældte til fængsler o. l. i det øvrige Danmark, hvilket ingen af kredsdommermødets deltagere udtrykte noget ønske om.

Parti fra det gamle Godthåb, hvor rutebilen har endestation.

Grunden til, at man ikke straks ved kriminallovens gennemførelse havde etableret hjem for forvarede og for andre kategorier af domfældte, var, at man først havde ønsket at indhøste erfaringer m. h. t. behovet herfor, hvortil kommer, at indrettelsen af sådanne steder i begyndelsen må have eksperimentets karakter, da man naturligvis ikke på forhånd kan vide, om de virker efter deres hensigt.

Jeg gav iøvrigt en mere almindelig redegørelse for de videnskabelige undersøgelser af udviklingen i Grønland, derunder også indenfor kriminalrettens område, som for tiden er under planlægning. Fra de tilstedeværende, højere retsbedsmænds side gav man udtryk for en ikke ringe skepsis overfor betydningen af sådanne undersøgelser, idet man på den ene side var tilbøjelig til at mene, at de ikke ville kunne gennemføres med udbytte, uden at det skete i nær samarbejde med retsmyndighederne og på den anden side var af den opfattelse, at embedsmændene i forvejen var så overbebyrdede med arbejde, at de kun vanskeligt ville kunne afse tid til at beskæftige sig dermed. Fra grønlandsk side gav man udtryk for frygt for, at man ikke i tilstrækkelig grad ville søge kontakt med repræsentanter for befolkningen på de forskellige pladser. Man så nemlig, at der ville blive givet offentligheden i det øvrige Danmark en række oplysninger om grønlandske

livsforhold på grundlag af hastige og korte besøg på de forskellige steder langs kysten. Kredsdommer og landsrådsmedlem Klaus Lynge gjorde i denne forbindelse rede for grunden til, at landsrådet havde ønsket disse undersøgelser, hvis resultater ville kunne give lovgivning og administration et mere sikkert grundlag at arbejde på.

Over for de anførte synspunkter bemærkede jeg, at undersøgelserne naturligvis ikke ville kunne gennemføres uden i nær kontakt med såvel befolkning som lokale myndigheder. Dette var netop et hovedsynspunkt i det udvalg, som er nedsat med professor Carsten Høeg som formand og som har til opgave at tilrettelægge undersøgelserne i de kommende år. Der ville ikke være nogen fare for, at oplysninger om forhold i Grønland direkte ville blive givet til pressen, idet udvalgets medlemmer og medarbejdere var forpligtet til udelukkende at videregive deres viden til grønlandsministeriet. Jeg understregede, at undersøgelserne ikke ville blive foretaget mindre grundigt end de, som blev foretaget af den juridiske ekspedition 1948-49, mod hvis arbejde der ikke på noget tidspunkt var blevet fremført indvendinger af denne art, og jeg henviste idetheletaget til denne ekspeditions arbejdsmetode og til de resultater, som den havde nået.

Det blev under diskussionen om gennemførelsen af de videnskabelige undersøgelser anført af politimesteren, at sådanne undersøgelser burde være foretaget for længe siden, og at de burde gøres permanente og gennemføres i en stadig og fast kontakt med sagkyndige, lokale myndigheder, hvilket jeg naturligvis i et og alt kunne tiltræde.

Den direkte kontakt med de lokale retsmyndigheder og en repræsentant for ministeriet, som opnåedes under mødet, synes således i det store og hele at have ført til enighed om alle principielle synspunkter, hvilket også må anses for en nødvendighed, hvis retsvæsen og politi i Grønland fortsat skal udvikles på en rolig og harmonisk måde.